

fentlighedslov i 1985 og ved lovforslag nr. L 110 i folketingsåret 1989-90. Ved beslutningsforslag nr. B 60 i folketingsåret 1994-95 har SF fremsat forslag om indførelse af postlister og journalister. SF forsøger igen med dette lovforslag og kan støtte forslaget med en række nye oplysninger og argumenter, hvoraf nogle er tilvejebragt i forbindelse med Folketingets Retsudvalgs behandling i foråret 1995 af beslutningsforslag nr. B 60.

Gennemførelse af forslagene om journalister og postlister vil medføre, at offentligheden kan få kendskab til - og dermed mulighed for over for den pågældende myndighed at anmode om aktindsigt i - en række sager og dokumenter, hvis eksistens der ellers ikke ville være kendskab til. Det kan ikke mindst styrke pressens muligheder.

Lovforslaget vil sikre, at Danmark lever op til Europarådets rekommandation fra 1981 om offentlighed i forvaltningen (No R (81) 19), herunder anbefalingen om »effektive og passende midler til at sikre adgangen til information«.

Lovforslaget om behandling af personoplysninger (L 44, fremsat af justitsministeren den 8. oktober 1998) skaber tvivl om muligheden for at offentliggøre personrelaterede oplysninger på postlister. Lovforslaget, der bygger på et EF-direktiv (Europa-Parlamentets og Rådets direktiv 95/46/EF af 24. oktober 1995), omfatter enhver personoplysning, også oplysninger der i øvrigt er offentligt tilgængelige og indgår i almindelig information og debat. De svenske myndigheder mener, at direktivet begrænser mulighederne for at bringe personrelaterede oplysninger i postlister, og EU-Kommissionen har i et svar på spørgsmål fra en svensk europaparlamentariker bekræftet denne opfattelse. For at undgå nye restriktioner på anvendelsen af postlister kan det være nødvendigt at indføre de krav til postlister, som indgår i dette lovforslag. Postlister bliver hermed en retlig forpligtelse, som påhviler den dataansvarlige, jf. § 6, nr. 3, i lovforslaget om behandling af personoplysninger.

Forskningsministeriet har øjnene åbne for de nye muligheder, som informationsteknologien giver. Ministeriets publikation »Elektronisk dokumenthåndtering og forvaltningsregler«, juni 1996, peger blandt andet på muligheden for, at en myndighed stiller postlister til rådighed for offentligheden via en »home page« på Internettet.

SF's forslag om post- og journalister betyder naturligvis ikke, at offentlighedslovens undtagelser ophæves. Undtagelsen om private forhold, jf. offentlighedslovens § 12, stk. 1, vil f.eks. fortsat gælde, og den betyder, at personidentifikation i visse sager ikke må

fremgå af de offentligt tilgængelige lister. På nogle sagsområder kan der være behov for en generel undtagelse fra ordningen; det er der taget højde for i lovforslaget ved en bemyndigelse til ministeren (lovforslagets § 3 a).

Det kunne overvejes at placere regler om journal- og postlister i forvaltningsloven, fordi de er vigtige for den almindelige sagsbehandling. Under hensyn til, at offentlighedens ret til indsigt i journal- og postlister er central, foreslås reglerne indsat i offentlighedsloven. Det er ud fra lignende betragtninger, at reglen om notatpligt i sin tid blev placeret i offentlighedsloven.

Nogle forvaltninger fører hverken journal eller anden form for ordnede optegnelser over hvilke dokumenter, der hører til en sag. Det medfører dels stor usikkerhed over, om der faktisk bliver givet aktindsigt i alle relevante dokumenter, dels tager det uforholdsmæssig lang tid at finde dokumenterne frem. Fra tid til anden åbenbares decideret rod i forbindelse med offentlig forvaltning; se f.eks. Folketingets Ombudsmands beretning fra 1993 - sag nr. 21-3 - vedrørende færgerne »Ask« og »Urd«. Denne sag afslørede, at DSB's arkivering var særdeles mangelfuld. Ombudsmanden anførte: »Det forhold, at en myndighed undlader at foretage en samlet registrering af de dokumenter, der hører til en sag, kan således indebære en ikke uvæsentlig forringelse af borgernes retsstilling efter offentlighedsloven, bl.a. i tidsmæssig henseende. Hertil kommer, at der under forhold, hvor der ikke er overblik over, hvor sagens dokumenter befinder sig, også i andre henseender kan være risiko for, at myndighedens arbejde ikke bliver udført på fuldt betryggende måde.«

Ifølge Folketingets Ombudsmand bør offentlige myndigheder foretage journalisering efter principperne om god forvaltningsskik. Justitsministeren har med henvisning hertil anført, at der ikke er behov for en særlig lovbestemmelse om offentlige myndigheders journaliseringspligt, og ministeren tilføjer, at Folketinget har undladt at lovgive om andre forvaltningsretlige spørgsmål, der hører til god forvaltningsskik, jf. justitsministerens svar af 31. marts 1995 på spørgsmål nr. 3 vedrørende B 60 (B 60, folketingsåret 1994-95, bilag 3). Det er korrekt, men der kan på den anden side også henvises til, at Folketinget i forvaltningsloven ved lov har fastsat en række vigtige regler, som tidligere alene hørte under begrebet god forvaltningsskik, f.eks. reglerne om partshøring og begrundelse. Reglen om notatpligt i offentlighedsloven er ligeledes en konkretisering af god forvaltningsskik. Lovregler har klart større gennemslagskraft, og lovregler kan - til forskel fra principper om god forvaltningsskik - hånd-